

EL SEGLE XII

ELS TESTIMONIS EUROPEUS

La transició del Ming al Qing va ser el primer esdeveniment polític xinès enregistrat a textos europeus. Tots els testimonis van ser de sacerdots estrangers.

No eren un gran nombre, 25 jesuïtes repartits per tota la Xina i 10 dominics, la majoria dels quals vivia a la província de Fujian.

Ni els últims Ming, ni els manxús, ni els bandits, ni els pirates, ni el Ming del Sud van convertir-los en objectius, però es van veure atrapats en mig de la crisi general i van enviar informes on en donaven testimoni.

Durant el llarg cataclisme de la transició del Ming al Qing, els jesuïtes van proclamar lleialtat a qualsevol dels partits al seu voltant que tingués el poder.

Els jesuïtes de la cort, tal com Adam Schall, van servir als Ming fins al final i després van transferir la seva lleialtat als Qing. El 1645, Schall havia tornat un altre cop a **l'Agència d'Astronomia Imperial. La insígnia brodada al seu vestit mandarí ressalta la seva posició prominent, i també ho fa el certificat dubtós que penja a la paret. Està envoltat d'instruments matemàtics i astronòmics, mentre que un esbós bastant mal fet del mapa mundial mostra el compromís que els jesuïtes tenien amb la cartografia.**

El nou emperador manxú, un noi molt jove, va tenir molt afecte per Adam Schall, i semblava estar a punt de convertir-se, però **l'arribada d'un lama tibetà va fer canviar** el seu interès cap al lamaisme i es va convertir en un budista devot.

Un parell de jesuïtes que eren a Sichuan quan el bandit Zhang Xianlong la va prendre, van ser citats a la cort del bandit i van acceptar dues posicions com a astrònoms.

Afirmaven haver convertit un grapat dels criats de Zhang fins que, finalment, van haver de fugir per salvar la vida.

Un altre jesuïta va morir a la inundació que va devastar Kaifeng quan tant Li Zicheng com les tropes Ming van trencar els dics del riu Groc.

Tot i això un altre jesuïta, Michel Boym, va ser enviat per la mare catòlica d'un emperador xinès del Ming del Sud a suplicar ajuda al Papa. Va ser el primer ambaixador xinès enviat a Europa per un emperador xinès. Durant el seu viatge cap a Europa va dibuixar diversos mapes i va escriure diversos llibres.

D'aquests mapes només en queden uns pocs fulls.

El seu llibre *Flora Sinensis*, amb els seus dibuixos bonics, va ser un gran èxit a l'Europa del segle XVII.

A part de plantes i animals de la Xina, el llibre també contenia una reivindicació a l'Església Catòlica per donar suport a l'emperador del Ming del Sud. Els textos jesuïtes estaven recopilats en un llibre escrit pel jesuïta Martino Martini el 1655, *De Bello Tartarico*.

Era un llibre curt i escrit amb un estil molt vívid.

Es va convertir en un èxit de vendes i es va traduir immediatament a totes les llengües europees. Abans del final de segle n'havien aparegut 25 edicions i traduccions. El gran èxit del llibre va ser en gran part el fet que sonava autèntic.

Amb ell, els lectors van tenir contacte amb un esdeveniment d'importància mundial.

Martino Martini tenia experiència personal de gairebé tots els bàndols implicats.

Va entrar a la Xina Ming el 1643 i va passar-hi 13 anys, la majoria a Hangzhou.

El 1644, després de la caiguda dels Ming, va canviar ràpidament la seva lleialtat a un dels prínceps efímers del Ming del Sud.

Tan aviat com els manxús van derrotar el Ming del Sud, Martini va canviar de bàndol un altre cop, es va afaitar el cap, es va posar roba a l'estil manxú i va oferir els seus serveis als nous regnes.

Martino Martini tenia una percepció clara de la crisi entre els Ming i els Qing, i de fet el seu llibre segueix sent avui en dia una de les fonts primàries sobre aquest període.

Es va donar compte de la importància del comerç de ginseng pel finançament de l'estat manxú, així com de la superioritat xinesa provinent de l'ús d'armes de foc i mosquets.

Va remarcar que l'experiència en canons de Macau va ser introduïda a la Xina pels jesuïtes.

I destaca la importància de la col·laboració xinesa en la conquesta Qing de la Xina.

Tendeix a exagerar, especialment quan parla dels abusos temeraris dels bandits.

Mata sistemàticament als xinesos per centenars de milers.

Però això no era gaire escandalós per l'audiència europea que just acaba de sortir de la Guerra dels Trenta Anys, la guerra religiosa europea més mortífera de tots els temps, amb vuit milions de víctimes i una mostra de crueltat incomparable.

Martino Martini també dóna testimoni de l'ascens de la família de pirates i comerciants Zheng al sud de la costa xinesa i afirma clarament que la seva força i riquesa igualen o superen les de l'emperador xinès.

Martino Martini dóna un perfil detallat de la xarxa comercial de la família Zheng. Les seves connexions amb l'Índia, sud-est asiàtic, Macau, Manila i el Japó.

L'enorme xarxa comercial era manejada per una gran flota de 3.000 vaixells. Un tercer llibre de Martino Martini, *Sinicae Historiae Decas Primas*, publicat el 1658, va

ser el primer relat sistemàtic llarg de la història de l'antiga Xina en arribar a Europa.

El llibre va aixecar polèmiques immediatament.

Els xinesos havien precedit la inundació, la van sobreviure i no eren descendents de Noè.

Això desautoritzava la cronologia bíblica i desafiava la mateixa Bíblia.

Els jesuïtes no van ser els únics testimonis del cataclisme entre els Ming i els Qing.

Un sacerdot dominic, Vittorio Riccio, va viure i predicar en una casa petita situada **just davant d'un dels quarters de Koxinga a Xiamen.**

Va ser enviat per Koxinga a Manila per avaluar l'actitud dels governadors de Filipines sobre la causa Ming i va escriure un text llarg sobre aquest període.

L'equip de propaganda dels sacerdots dominics no era tan consistent com els dels jesuïtes i el text llarg de Riccio segueix sense publicar avui en dia.

Tot i així, fragments extensos del text de Riccio apareixen als Tractats de Fernández de Navarrete, publicats el 1676.

Navarrete també estava familiaritzat amb el text de Martini.

Va afegir als seus llibres les seves notes sobre la narrativa de Martini, mentre

criticava l'atles de Martini per les seves fantasies i errors. Una altra font va venir d'un rerefons molt diferent.

La formació de l'imperi de la família Zheng amb la biografia de Zhang Zhilong, el pare de Koxinga, va aparèixer en un llibre publicat el 1670 per Palafox, el bisbe de Puebla a Mèxic. Els afers xinesos estaven trobant el seu camí cap a les notícies del món.

La primera pàgina del llibre reproduïx el mapa de la Xina de Martino Martini.

El qual s'havia convertit en la imatge estàndard de la Xina a occident. Tot i que sembla que Palafox no ha manllevat ni de Riccio ni de Martini.

Probablement va utilitzar fonts espanyoles i xineses procedents de Manila. Les notícies del cataclisme entre els Ming i els Qing van tenir un impacte durador en la imatge europea de la Xina.

La imatge altament positiva de la Xina va continuar impecable durant tot el segle XVII, però un país llunyà i sense canvis va ser substituït per una Xina més dinàmica. Per primer cop, els europeus van ser conscients que vivien al mateix món que els xinesos.